

Powiatowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Powiatu Łódzkiego Wschodniego na lata 2011 - 2015

Wstęp

Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) zdefiniowała zdrowie jako „nie tylko całkowity brak choroby, czy kalectwa, ale także stan pełnego, fizycznego, umysłowego i społecznego dobrostanu (dobrego samopoczucia)”. Definicja ta wskazuje, że zdrowie jest nie tylko brakiem choroby, ale jest to połączenie zdrowia fizycznego z życiem wewnętrznym i społecznym człowieka. Podkreśla ona znaczenie zdrowia psychicznego, które zakłócone, nieprawidłowo wpływa na funkcjonowanie człowieka w społeczeństwie.

Zmiany społeczno – ekonomiczne, jakie następują we współczesnym świecie, stwarzają wiele możliwości szans rozwojowych, ale również niosą ze sobą szereg zagrożeń, między innymi zdrowotnych – w tym zagrożeń dla zdrowia psychicznego. Warunki ekonomiczne i związane z nimi problemy, tempo życia, stres przyczyniają się w znacznym stopniu zarówno do obniżenia nastroju, występowania lęków, a także do sięgania po alkohol, narkotyki oraz dopalacze, mające ułatwić zmaganie się z rzeczywistością. Konsekwencją takiej sytuacji jest między innymi wzrost liczby osób z zaburzeniami psychicznymi, w tym chorujących na zaburzenia afektywne (depresja, mania), zaburzenia nerwicowe oraz wzrost liczby osób uzależnionych.

Świadczy o tym zwiększenie się liczby osób leczonych w poradniach zdrowia psychicznego oraz w poradniach odwykowych (tabela nr 3 i nr 4).

Niezmiernie ważne zatem staje się podjęcie działań profilaktycznych skoncentrowanych na wzmacnianiu zdrowia, poprzez promocję zdrowego stylu życia oraz rozwijanie umiejętności właściwego radzenia sobie w sytuacjach zagrażających zdrowiu psychicznemu.

Demografia (na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Łodzi według stanu w dniu 31.12.2009 r.)

Na terenie powiatu łódzkiego wschodniego mieszka 66 807 osób, z tego w mieście 23 917 (35,8%), a na terenach wiejskich 42 890 osób (64,2%). Odwrotne proporcje występują w przypadku województwa łódzkiego: 64,2% osób zamieszkuje miasta, natomiast 35,8% osób zamieszkuje wsie.

Przyrost naturalny w 2009 roku w powiecie łódzkim wschodnim jest ujemny i wynosi -0,4 osoby na 1000 ludności (-27 osób w liczbach bezwzględnych), ale pomimo tego liczba mieszkańców powiatu w stosunku do 2008 roku wzrosła o 787 osób, co wynika głównie z napływu ludności z ościennych powiatów na tereny wiejskie.

W ogólnej liczbie mieszkańców powiatu przeważają kobiety, które stanowią 52,12% i tendencja ta jest stała.

Tabela nr 1. Struktura ludności powiatu łódzkiego wschodniego według płci w 2008 roku oraz w 2009 roku (wskaźnik procentowy)
(dane z GUS-u)

Ogółem		Kobiety		Mężczyźni	
2008 rok	2009 rok	2008 rok	2009 rok	2008 rok	2009 rok
66 020	66 807	34 374	34 823	31 646	31 984
100%	100%	52,07%	52,12%	47,93%	47,88%

Tabela nr 2. Struktura ludności powiatu łódzkiego wschodniego według płci i wieku w 2008 roku oraz w 2009 roku wskaźnik procentowy)
(dane z GUS-u)

Wiek	Ogółem (%)		Kobiety w całej populacji kobiet (%)		Mężczyźni w całej populacji mężczyzn (%)	
	2008 rok	2009 rok	2008 rok	2009 rok	2008 rok	2009 rok
0-6	6,64	6,92	6,48	6,67	6,81	7,19
7-15	9,68	9,36	9,03	8,74	10,38	10,01
16-24	12,86	12,44	12,03	11,7	13,77	13,25
25-39	22,57	22,94	21,70	22,01	23,51	23,94
40-59	29,61	29,38	29,16	28,93	30,11	29,90
60 i więcej	18,64	18,96	21,60	21,95	15,42	15,71
Ogółem	100	100	100	100	100	100

Gęstość zaludnienia w powiecie łódzkim wschodnim w 2009 roku wyniosła 134 osoby na 1 km² i była zbliżona do gęstości zaludnienia w województwie łódzkim – 140 osób na 1 km².

Stopa bezrobocia w 2009 roku wyniosła 9,3% i wzrosła o 2,3% w porównaniu do 2008 roku.

Struktura wiekowa mieszkańców w 2009 roku przedstawia się następująco:

1. ludność w wieku przedprodukcyjnym – 18,77%;
2. ludność w wieku produkcyjnym – 64,88%;
3. ludność w wieku poprodukcyjnym – 16,35%.

W 2009 roku w stosunku do 2008 roku zwiększyła się liczba osób w wieku produkcyjnym oraz poprodukcyjnym, a zmniejszyła się liczba osób w wieku przedprodukcyjnym. Jednak nadal więcej jest osób w wieku przedprodukcyjnym niż poprodukcyjnym, w odróżnieniu od sytuacji w województwie, gdzie w 2008 roku po raz pierwszy liczba osób starszych przewyższyła liczbę osób w wieku przedprodukcyjnym.

Zdrowie psychiczne mieszkańców

I. Województwo łódzkie

W województwie łódzkim w 2009 roku nastąpił wzrost liczby osób leczonych w poradniach zdrowia psychicznego oraz liczba osób leczonych po raz pierwszy. Największy odsetek leczonych tj. 27%, stanowią pacjenci z zaburzeniami nerwicowymi związanymi ze stresem, ponad 13% to pacjenci ze schizofrenią, a 12,33% to pacjenci z zaburzeniami psychotycznymi (tabela nr 3).

W porównaniu z 2008 rokiem wzrosła o około 14% liczba osób leczonych w poradniach odwykowych. Najwięcej osób leczy się z powodu zespołu uzależnienia (tabela nr 4).

Większość pacjentów leczonych w poradniach zdrowia psychicznego oraz w poradniach odwykowych to osoby w wieku 30-64 lat.

Tabela nr 3. Chorzy leczeni w poradniach zdrowia psychicznego i leczeni po raz pierwszy wg rozpoznania w latach 2008-2009 - dane z województwa łódzkiego.

(dane z Wojewódzkiego Centrum Zdrowia Publicznego w Łodzi)

Wyszczególnienie	Chorzy leczeni		Chorzy leczeni po raz pierwszy	
	2008 rok	2009 rok	2008 rok	2009 rok
Razem zaburzenia psychiczne, w tym:	73 693	76 261	15 326	18 729
Organiczne zaburzenia niepsychotyczne	7 817	7 284	1 501	1 471
Organiczne zaburzenia psychotyczne	8 182	9 405	1 320	1 871
Schizofrenia	9 461	10 239	1 019	1 057
Zaburzenia psychotyczne i urojeniowe	3 693	3 135	471	426
Epizody afektywne	5 465	5 606	1 407	1 724
Depresje nawracające i zaburzenia dwubiegunowe	6 227	6 853	822	1 196
Inne zaburzenia nastroju	2 294	2 218	382	395
Zaburzenia nerwicowe związane ze stresem	18 589	20 589	6 140	7 821
Zaburzenia osobowości i zachowania dorosłych	1 705	1 556	422	525
Upośledzenie umysłowe	5 323	4 479	697	727
Zaburzenia zachowania i emocji rozpoczynające się w dzieciństwie i w wieku młodzieńczym	2 426	2 605	464	734
Zaburzenia spowodowane używaniem środków psychoaktywnych	326	349	89	96
Zaburzenia spowodowane używaniem alkoholu	1 880	1 580	643	717
Inne obserwacje	2 379	2 446	1 082	1 237

Tabela nr 4. Chorzy leczeni w poradniach odwykowych i leczeni po raz pierwszy wg rozpoznania w latach 2008-2009 - dane z województwa łódzkiego.

(dane z Wojewódzkiego Centrum Zdrowia Publicznego w Łodzi)

Wyszczególnienie	Chorzy leczeni		Chorzy leczeni po raz pierwszy	
	2008 rok	2009 rok	2008 rok	2009 rok
Razem zaburzenia psychiczne spowodowane używaniem alkoholu, w tym:	11 129	12 929	5 570	7 034
Ostre zatrucie	113	139	47	76
Używanie szkodliwe	606	830	303	663
Zespół uzależnienia	10 204	11 842	5 144	6 253
Zespół abstynencyjny bez majaczenia	65	52	18	26
Zespół absencyjny z majaczeniem	4	8	1	-
Zaburzenia psychotyczne bez majaczenia	30	8	8	5
Zespół amnestyczny	18	10	5	3
Inne zaburzenia psychiczne	89	40	44	8
Zaburzenia psychiczne (bez uzależnień)	248	368	33	186
Zaburzenia spowodowane używaniem środków psychoaktywnych	194	327	87	176
Inne zaburzenia i obserwacje stanu psychicznego	341	347	145	115
Współuzależnienia	1 910	1 935	1 249	1 144

II. Powiat Łódzki Wschodni.

Na terenie powiatu łódzkiego wschodniego zanotowano w 2009 roku wzrost liczby chorych z zaburzeniami psychicznymi o 2,58% w stosunku do 2008 roku, natomiast w 2010 roku spadek o 1,87% w stosunku do 2009 roku (tabela nr 5).

Wśród osób leczonych w poradniach odwykowych na przestrzeni lat 2008-2010 zanotowano spadek liczby osób poddających się leczeniu ze względu na zaburzenia psychiczne spowodowane używaniem alkoholu (tabela nr 6).

Tabela nr 5. Chorzy leczeni w poradniach zdrowia psychicznego i leczeni po raz pierwszy wg rozpoznania w latach 2008-2010 - dane z powiatu łódzkiego wschodniego.
(dane z Wojewódzkiego Centrum Zdrowia Publicznego w Łodzi)

Wyszczególnienie	Chorzy leczeni			Chorzy leczeni po raz pierwszy		
	2008 r.	2009 r.	2010 r.	2008 r.	2009 r.	2010 r.
Razem zaburzenia psychiczne, w tym:	1 096	1 125	1 104	215	232	202
Organiczne zaburzenia niepsychotyczne	76	76	75	25	24	18
Organiczne zaburzenia psychotyczne	138	123	136	26	13	14
Schizofrenia	141	152	162	4	12	6
Zaburzenia psychotyczne i urojeniowe	78	65	54	12	9	5
Epizody afektywne	128	138	117	22	29	25
Depresje nawracające i zab. dwubiegunowe	116	118	115	16	11	11
Inne zaburzenia nastroju	51	45	40	7	6	6
Zaburzenia nerwicowe związane ze stresem	266	306	296	81	105	85
Inne zespoły behawioralne związane z zaburzeniami fizjologicznymi i czynnikami fizycznymi	7	7	9	1	0	0
Zaburzenia osobowości i zachowania dorosłych	34	28	21	5	1	1
Upośledzenie umysłowe	35	39	41	1	2	2
Pozostałe zaburzenia rozwoju psychicznego	1	0	1	1	0	1
Zaburzenia zachowania i emocji rozpoczynające się w dzieciństwie i w wieku młodzieńczym	0	0	0	0	0	0
Nieokreślone zaburzenia psychiczne	25	28	37	14	20	28
Inne obserwacje	9	5	3	5	2	2

Tabela nr 6. Chorzy leczeni w poradniach odwykowych i leczeni po raz pierwszy wg rozpoznania w latach 2008-2010 - dane z powiatu łódzkiego wschodniego
(dane z Wojewódzkiego Centrum Zdrowia Publicznego w Łodzi)

Wyszczególnienie	Chorzy leczeni			Chorzy leczeni po raz pierwszy		
	2008 r.	2009 r.	2010 r.	2008 r.	2009 r.	2010 r.
Razem zaburzenia psychiczne spowodowane używaniem alkoholu, w tym:	70	64	49	14	9	7
Ostre zatrucie	0	0	0	0	0	0
Używanie szkodliwe	7	8	3	0	0	0
Zespół uzależnienia	49	45	35	14	8	7
Zespół abstynencyjny bez majaczenia	1	1	1	0	0	0
Zespół absencyjny z majaczeniem	0	0	0	0	0	0
Zaburzenia psychotyczne bez majaczenia	7	5	8	0	1	0
Zespół amnestyczny	3	2	2	0	0	0
Inne zaburzenia psychiczne	3	3	0	0	0	0
Współistniejące uzależnienie od środków psychoaktywnych	2	4	1	2	2	0
Współuzależnienia	0	0	0	0	0	0

Wśród mieszkańców Powiatu Łódzkiego Wschodniego chorzy najczęściej są leczeni w poradniach zdrowia psychicznego z powodu zaburzeń nerwicowych związanych ze stresem, z powodu schizofrenii oraz organicznych zaburzeń psychotycznych. Znaczną grupę stanowią również chorzy leczeni z powodu epizodów afektywnych.

Dominującą przyczyną leczenia chorych w poradniach odwykowych jest zespół uzależnień.

Instytucje udzielające wsparcia i pomocy w sytuacjach kryzysowych

I. Placówki służby zdrowia na terenie powiatu łódzkiego wschodniego udzielające porad psychiatrycznych

- 1) Gminna Przychodnia Zdrowia w Andrespolu
95-020 Andrespol ul. Rokicińska 125, tel. 42 213-23-62, fax. 42 212-24-62,
e-mail: spzoz_andrespol@poczta.onet.pl,
- 2) Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Medar” w Andrespolu
95-020 Andrespol ul. Rokicińska 125, tel./fax. 42 212-33-97,
- 3) Klinika Zdrowia „Farm – Med” w Justynowie
Justynów, ul. Łódzka 37, 95-020 Andrespol, tel. 42 263-23-32,
e-mail: przychodnia@farm-med.pl,
- 4) Samorządowa Przychodnia Zdrowia w Tuszynie
95-080 Tuszyn, ul. Żeromskiego 24/26, tel. 42 614-30-97,
- 5) Klinika INVENTIVA w Tuszynie
95-080 Tuszyn, ul. Polna 16/20, tel. 42 614-26-23,
e-mail: inventivabiomedica@hotmail.com
www.klinika-tuszyn.pl,
- 6) Gminna Przychodnia Zdrowia w Rzgowie
95-030 Rzgów, ul. Ogrodowa 11A, tel. 42 214-11-72, 42 214-11-73,
- 7) Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Zdrowie” w Koluszkach
95-040 Koluszki, ul. Korczaka 5, tel. 44 714-08-00, fax. 714-53-55,

II. Jednostki pomocy społecznej na terenie powiatu łódzkiego wschodniego

- 1) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łodzi
92-318 Łódź, al. J. Piłsudskiego 133 d, tel./fax. 42 676-34-87, 676-34-99,
- 2) Ośrodek Pomocy Społecznej w Andrespolu
95-020 Andrespol, ul. Rokicińska 125, tel. 42 213-27-60,
- 3) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brójcach
Brójce 39, 95-006 Brójce, tel. 42 214-02-01,
- 4) Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Nowosolna
92-703 Łódź, ul. Rynek Nowosolna 1, tel. 42 648-45-20,
- 5) Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Koluszkach
95-040 Koluszki, ul. Brzezińska 32, 44 714-58-25,
- 6) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tuszynie
95-080 Tuszyn, ul. Żeromskiego 24/26, tel./ fax. 42 614-34-92, tel. 42 232-12-06,

7) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rzgowie
95-030 Rzgów, ul. Rawska 8, tel. 42 214-21-12, fax. 42 214-12-07.

III. Instytucje wspomagające i organizacje pozarządowe

- 1) Punkt Interwencji Kryzysowej przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Łodzi,
92-318 Łódź al. Piłsudskiego 133 d, , tel. 42 676-34-99, fax. 42 676-34-87,
- 1a) Punkt Interwencji Kryzysowej przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Łodzi
Filia w Kurowicach ul. Pabianicka 10, gdzie po uprzednim telefonicznym uzgodnieniu
terminu z pracownikiem PCPR lub GOPS-u są konsultacje z psychologiem,
pracownikiem socjalnym i prawnikiem,
- 2) Środowiskowy Dom Samopomocy w Justynowie
Justynów, ul. Łódzka 35, 95-020 Andrespol, tel. 42 231-45-37,
- 3) Punkt konsultacyjny prowadzony przez Centrum Edukacji Diagnozy i Pomocy
Psychologiczno – Pedagogicznej „Progres” przy Gminnej Przychodni Zdrowia w Rzgowie
95-030 Rzgów, ul. Ogrodowa 11A,
- 4) Ośrodek Dziennego Pobytu dla Osób Starszych i Niepełnosprawnych Sióstr
Felicjanek w Rzgowie
95-030 Rzgów, ul. Ogrodowa 11, tel.42 214-12-93,
- 5) Stowarzyszenie Pomocy Rodzinom „Otwarte Serca” w Rzgowie,
95-030 Rzgów ul. Letniskowa 6, tel. 42 214-23-92,
- 6) Ośrodek Psychoedukacji i Psychoterapii w Koluszkach,
95-040 Koluszki, ul. Staszica 34, tel. 44 714-67-67,
- 7) Dom Pomocy Stowarzyszenia Serc Jezusa i Maryi w Koluszkach
95-040 Koluszki, ul. Budowlanych 17/19, tel. 44 714-25-92,
- 8) Punkt Konsultacyjny Pomocy Rodzinie w Koluszkach (bezpłatne porady prawnika)
95-040 Koluszki, ul. Staszica 34, tel. 44 714-58-69,
- 9) Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Koluszkach,
95-040 Koluszki, ul. Korczaka 5, tel. 44 714-14-54,
- 10) Niepubliczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna „Progres” w Koluszkach
95-040 Koluszki, ul. 11 Listopada 41, tel. 44 714-67-90,
- 11) Komenda Powiatowa Policji w Koluszkach,
95-040 Koluszki, ul. 11 Listopada 62, tel. 44 714-69-77,
- 12) Sąd Rejonowy III Wydział Rodzinny i Nieletnich w Brzezinach,
95-060 Brzeziny, ul. Waryńskiego 32, tel. 46 874-23-38,
- 13) Sąd Rejonowy III Wydział Rodzinny i Nieletnich w Pabianicach,
95-200 Pabianice, ul. Partyzancka 105/127, tel./fax. 42 225-51-40,
- 14) Sąd Rejonowy III Wydział Rodzinny i Nieletnich w Piotrkowie Tryb.,
97-300 Piotrków Tryb., ul. J. Słowackiego 5, tel./fax. 44 649-42-25, tel. 44 649-42-47,

- 15) Sąd Rejonowy V Wydział Rodzinny i Nieletnich dla Łodzi-Widzewa w Łodzi,
92-332 Łódź, al. Piłsudskiego 143, tel. 42 677-95-09 fax. 42 677-95-09,
- 16) Dom Pomocy Społecznej w Lisowicach
Lisowice 13, 95- 040 Koluszki, tel. 44 714-11-76, tel./fax. 44 714-18-76,
- 17) Dom Pomocy Społecznej w Wiśniowej Górze
95-020 Andrespol, ul. Tuszyńska 56, tel. 42 213-23-41, fax.: 42 213-23-41,
- 18) Warsztat Terapii Zajęciowej w Koluszkach
95-040 Koluszki, ul. Pomorska 5, tel. 44 714-19-20,
- 19) Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych "Razem"
95-040 Koluszki ul. Pomorska 5, tel. 44 714-19-20,
- 20) Abstynenckie Stowarzyszenie Klubu Wzajemnej Pomocy „Ostoja” w Koluszkach
95-040 Koluszki ul. Mickiewicza 4,
- 21) Stowarzyszenie Rodzin Dzieci Specjalnej Troski
95-040 Koluszki, ul. Budowlanych 8,
- 22) Stowarzyszenie Formacji Chrześcijańskiej „Sercówka” w Wierzchach,
Wierzchy 30, 95-040 Koluszki, tel. 510-785-074,
- 23) Stowarzyszenie Służenia Pomocą Rodzinie, Uzależnionym i Bezrobotnym
„Dobra Nowina” w Andrespolu
95-020 Andrespol, ul. G. Zapolskiej 11, tel. 505-038-137.

Adresaci Programu:

- 1) osoby chore psychiczne,
- 2) osoby upośledzone umysłowo,
- 3) osoby wykazujące inne zakłócenia czynności psychicznych, które zgodnie ze stanem wiedzy medycznej zaliczane są do zaburzeń psychicznych, a osoba ta wymaga świadczeń zdrowotnych lub innych form pomocy i opieki niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym lub społecznym,
- 4) dzieci i młodzież,
- 5) osoby dorosłe.

Koordynator Programu:

Zespół Koordynujący realizację Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego powołany uchwałą Zarządu Powiatu Łódzkiego Wschodniego.

Źródła finansowania Programu:

- 1) budżet państwa,
- 2) środki własne powiatu,
- 3) środki Europejskiego Funduszu Społecznego,
- 4) środki PFRON.

Partnerzy Programu:

- 1) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łodzi,
- 2) Warsztat Terapii Zajęciowej w Koluszkach,
- 3) Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Koluszkach,
- 4) Powiatowy Urząd Pracy Łódź-Wschód,
- 5) Domy pomocy społecznej prowadzone przez powiat,
- 6) Szkoły i placówki oświatowe prowadzone przez powiat,
- 7) Organizacje pozarządowe.

Cele oraz sposób realizacji programu

Powiatowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Powiatu Łódzkiego Wschodniego realizowany będzie w oparciu o wytyczne zawarte w celach głównych i celach szczegółowych, określonych w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 2011 r. w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego (Dz.U. Nr 24, poz. 128). Program ten ma się przyczynić do zwiększenia świadomości i tolerancji społeczeństwa wobec problemu zdrowia psychicznego oraz osób chorych psychicznie, a także do przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu takich osób.

W poniższych tabelach określone zostały:

- 1) cele szczegółowe programu,
- 2) sposób realizacji programu,
- 3) adresaci programu,
- 4) realizator programu,
- 5) termin realizacji.